T A D I J A N O V I Ć

PEPEO SRCA

KNJIŽNICA PODODBORA MATICE HRVATSKE
KNJIGA PRVA

TADIJANOVIĆ
PEPEO SRCA

TISAK „TIPOGRAFIJE" D. D. U ZAGREBU

DRAGUTIN TADIJANOVIĆ

PEPEO SRCA

ZAGREB / MCMXXXVI
IZDANJE PODODBORA MATICE HRVATSKE U ZAGREBU

CRTEŽ AUTORA IZRADIO
J E R O L I M   M I Š E

PJESMA MOM SRCU

Sjetan sam i idem k tihim vodama.
Tu dolazi srna u sumrak i pije, plašljiva.
Pokošeno bilje vene na suncu, vene bilje zeleno.
Ja bijah mlad, mlad. No sad koračam taman
I s glavom oborenom
Kao onaj, te za majkom tuguje.
Luk je eto polomljen; strijele bačene,
Sruši se granato drvo.
Srce moje u meni zapaljeno
Gori.
Sagorjet će kao suva slama; bez jauka i bez uzdisanja.
Tiho mru, tiho mru ovce klanice.
Ali — svi mi umiremo, srce moje! Prostaci i gospoda!
Smrt je naš dobri pastir. On nosi palicu jaku
Te nas izjednačuje sa stokom koja se kolje.

Svejedno je uzdišem li večerom il jutrom
Sjedeći ispod zelene masline, skrušen,
Ili ako klikću usta moja radosna
Kao golubica sa krilima srebrnim.
Haljine tvoje, djevice, pupoljče ružin,
Mirišu smirnom, alojem i cimetom, divno.
Kraj tebe prolazi prosjak; on je u vreće obučen.
Gle! Kako se magla povija s gora humovitih
Kao dim žrtve paljenice, plav i lagašan.
Istočnjak vjetar miluje šumu, kudravu, mrku,
A klasje se, jedro, lelija na ravnici kao na dlanu božijem.
Ali — svi mi umiremo, srce moje! Prostaci i gospoda!
Smrt je naš dobri pastir. On ima palicu snažnu
Te nas izjednačuje sa stokom koja se kolje.

ZALJUBLJEN DJEČAK

TI I MOJE SRCE

Te Tvoje modre oči, u polju lanovo cvijeće,
Teške i crne kose, oblaci kišni u tmini,
Zanesoše moje srce, nenadano, u visinu:
Ono sad kuca puno miline i novih naslada.

Pomišljao sam zabrinut:
Umorno je moje bijedno srce
I ko će da mu daruje snagu
Novu?

RADOSTAN IDEM

Idem cestom poskakujući:
Cesta u snijegu spava.

Duša je moja stablo mlade voćke
Ružičastim cvjetićima osuto.

Moja dušo, šta si tako radosna? —
Možda zato, što oblaci
Zvjezdicama posipIju
Bunar, potok i jablane?

Ili zato, što je sunce
Kroza oblak sinulo
Kada si na ljubičice mislila,
Koje u šikari mirišu, modre, u rano proljeće?

LUTANJE

Samotan lutam večernjim ulicama.
Na svakom uglu, visoko, svjetiljka sja:
Stotinu uglova, stotinu svjetiljaka.

Al nigdje nema Tebe. — Tebe nema.

SANJAM KAKO IDEM PORED TEBE

... ali kad Te u daljini ugledam,
Prelazim na drugu stranu, protivnu,
Gdje me ne ćeš opaziti
Između prolaznika mnogih.

Pred Tobom se sakrivam
Za uglove ulične
Ili za široka stabla.
U noći sanjam kako idem pored Tebe.

KAD PROLAZIŠ IZNENADA

Kad prolaziš iznenada kraj mene
Htio bih Te uhvatiti za ruke.

Al se brzo želje moje stišaju:
Ja ugledam ispred sebe anđela,
Te me gleda nestašno, i veselo,
I smiješi se, i sitno, sitno korača.

O oči moga anđela, — ogledala sreće!
U vama se nigda, nigda lik moj smirit ne će.

SAM

Sjedim sam u dolini, na travi. Tužan.
Znadem,
Da se Ti na ravni zabavljaš — s njim.
Od radosti Ti se smješkaš besprekidno.

Volim Te!
Zar da se uspnem na ravan?
Tebe bih vidio.

Ti?
Okrenula bi svoju zlatnu glavicu
Od mojih pogleda.
Sjedim sam u dolini, na travi. Tužan.

DJEČAK U SJENI VRBE

Nad livadama šume ljetni vjetrovi
I pokošenog sijena nose miris, topao.
Potok teče bistar; lagano,
U žuborenju.

Vrba spušta mekane grane
Na ledinu.
U sjenci vrbe stoji dječak
I pjeva.

MOJA JE DUŠA OBLAK JESENJI

Moja je duša jesenji oblak,
Oblak rastrgan,
Kao krpa. Bačen na nebo.
Ja volim oblake, u jesen.

Lice mi je, mrko, suncem spaljeno.
Moje oči u oblake gledaju.
A misao?
Misao je upravljena k Tebi.

TUGA NA NEBO NASLONJENA

Nas dvoje se držimo za ruke
I tugujemo.
Mlade duše lutaju svijetlim krajevima
Visokih, praznih nebesa.

Na nebo se naslanja tuga
Naših očiju:
Tužne oči, u suzama, kao zvijezde
Svjetlucaju.

VEČER

Sunce porubi oblak svileni bakrenom crtom.
Sjene stabala na brdima
Siđoše u doline:
Sunce pade za rub hrastika.

Zatim se, nenadano, iza oblaka
Pomolio mjesec pun:
Nemirne sjenke zatitraše
Na cesti, i u mračnim šumama.

Ja stojim na mjesečini, pod jablanom,
I mislim na Te.

PLAVI SAN

Suton je, —
a nas dvoje stojimo pod kestenom.

Tvoje kose lepršaju na vjetru
dugo, dugo.
Krila vremena huje
dugo, dugo.

Kada sam Te, najposlije, za ruke uhvatio
i privinuo k sebi,
Rekla si mi šapćući:
Sunce moje!

Probudivši se,
gledao sam Tvoju sliku
s koje mi se smješkaš —
dugo, dugo.

ČEZNUĆA

I nad mojim zavičajem, nad žitnim poljima,
Lutaju teški oblaci
Kao ponad bujne šume te,
Kojom sad koračam, bez Tebe.

Šuma je moj prijatelj jedini:
Pred njom je srce moje
Otvoreno, milo, u tišini
(Molitvenik u ruci pobožnoj).

Šumi kazujem: za oblakom tugujem,
Za oblakom iznad kuće — njezine.
U šumi, samotnik, drhtim, šapućem, ludujem:
Ja volim srce slomljeno, srce Lelije.

O, kad ću, kad ću gledati
Oblake krupne, vunaste,
Koji u potmulom šumoru
Daleko, daleko putuju... nebom zavičajnim!

MOJE PJESME

Mnogi su, prije mene, pisali pjesme.
Zar je potrebno da i ja pišem?
Ne bi li bilo ljepše
Da gledam kako trešnje cvatu
I oblaci putuju?

Zar nisu Tvoja usta
Slađa
Od mojih pjesama?

Nisu li pogledi Tvoji
Ljepši
Od mojih pjesama?

ZAPISI LEMA KAMENA

OSAMLJEN

Naslonjen rukama na rešetke prozora,
        gledam kolute od kišnih kapi
        kako brzo nestaju u blatnoj vodi.
Čuje se samo udaranje kapljica o zemlju i šum kiše u lišću.
Ponekad zalaje pseto.
U vrtu, pred mojom kućom, leži na zemlji ruža,
        savita od vjetra, i mnogo latica kisne, porazbacano.
Na stolu je otvorena »Nauka o životu bilja«;
        čitao sam o heliotropizmu, na 69 strani.
I tu sam stao.
Šum je kiše odveo moje misli u tamne dane. —

Naslonjen laktovima na rešetke prozora,
        gledam kako stari Ivan čupa slamu iz plasta,
        koji se ljulja.
Pogledam u toranj Svetoga Vida,
        ali ga ne vidim dobro od hrasta, koji priječi pogledu.
Pogledam u sivo nebo;
        i prignem zatim uho da slušam
        kako kiša kucka kapljicama, kako kiša šumi.
Kao da čujem neki glas; — glas iz daljine, nejasan.
Nisu li to mutne slike iz prošlosti, koje se javljaju?
Osjećam, da sam sâm.
Ništa me ne veseli. —

Naslonjen rukama na rešetke prozora,
vidim kako u trku prolaze mladi dani.
Šta da radim?
Zar da počnem pisati povijest srdaca? —

Iznad djeteline lijeću bijeli leptiri.
Putem prolaze krave: jednoj o vratu klepka udara.
Nebo je svjetlije; — kiša prestala.
Uskoro će noć: naglo je počelo da se smrkava.

DRUGA POLOVINA DANA

Na mojemu stolu leže knjige. I nož.
I komad hrastovine.
Donio sam ga iz vinograda, četrnaestoga srpnja, u predvečerje.
Toga sam popodneva sjedio u bašči, pod šljivama,
i držao u ruci Život cvijeća.
Nisam čitao, nego sam mislio na djevojke.
Ali je bolje da o tome ne pišem.

Iz grada se tada vratio moj brat,
moj dragi brat Đuro, s posla, crn od čađe. I umoran.
Pa smo razgovarali.
Slušalo nas je lišće na starim voćkama.
Nakon njegova odlaska sunce je bilo ispod jabukâ.
Ja sam, iza toga, ušao u kuću.
Najednom,
žurno sam koračao, na brdo, u vinograd.
Popevši se na najviši vrh, dugo sam gledao u nizinu:
Eto grada u kojemu je polomljeno granje moje mladosti.
U njemu sam, prvi puta, poljubio usta žene.
A i sad živi u njemu Ona radi koje me čeznuće,
i nehotice, donijelo na ovo brdo, da sam joj bliže.
Večernji vjetar besprekidno šumi u lišću loze
i u lišću kukuruza.
Sunce za oblakom.
Krajina modrikasta. —

Pošav natrag kući, uzeo sam na Prilazu komad hrastovine,
koji je odlomio grom,
kada je prije tri dana udario u deblo.

Taj me komad sada sjeća onoga popodneva, koje toliko volim, a o kojemu nisam, na ovome mjestu, umio da nacrtam ni najbljeđu sličicu.

Kada sam sišao s brda, donio sam s ocem djeteline za konje. Zatim sam se napio mlijeka. I to mi je bila večera. —

KAKO SAM VOLIO MARIJU

I

Budim se u praskozorje.
Obukavši se potrčim niza stepenice. U planinu.
Udara moje srce kao kad sam prvi puta pomislio da Ti kažem:
Volim Te.
Jurim dok me ne nestane pod svodovima šume.
Strminom se penjem na proplanak.
Pod stopalima pucketaju suve grančice, koje lomim u prolazu,
a zelenilo grana ljulja se od mog doticanja.
Preda mnom lijetaju ptice.
Ne znam, ima li što slađe od mirisa borovine?
Ima li išta ljepše od jutarnjeg prolaženja šumom
kad udišem miris rosnog bilja planinskog?
Šta je ljepše od misli na onu, koju moje srce voli?
Zastajkujem slušajući lepet krila grlice.
Slutim već: iza planine diže se sunce u golemom luku.
O kako da Ti zahvalim, Gospodine, za svježi planinski zrak,
kako za rosno lišće, kako za ptičji pjev?
Jurim na proplanak:
pluća mi se šire kao krošnje pod suncem.
Evo me.
S proplanka vidim ispod sebe planinu, i selo,
i žitna polja, i rodna žitna polja.
Poskočim kao jelen, od radosti, poskočim kao šumski jelen
od radosti beskrajne.
Planine su plavičaste, nebo na istoku rujno kao mak.
Pjevam s pticama, u tišini.
Kada, gle! sunčeva golema ploča zali me mlazom svjetlosti.
I ja sam sav u suncu.
Srce moje kuca u grlu:
Sve što imam, sve što imam od sunca je.

Sve što imam od sunca je i od Tebe, golubice.
Planina ori.
Ja pjevam iza glasa.
Slazim niz obronak.
Planina ječi, planina odjekuje:
Ne donosi li glas moj planina k Tebi?
Orosile se noge moje; sunce me miluje.
Grlo pjeva visoke pjesme radosti:
Ej, tugo! planino!
Golubice, koja gučeš pjesmu moje ljubavi.

II

Kod kuće mi veli moja mati:
— Otac te čeka. Da idete po drva.
On uvijek šuti, moj otac. Mrk.
Zapregnuvši konje, idemo.
Oboreno stablo silno zatutnji o zemlju,
planina muklo zatutnji.
Vrativši se iz šume berem jabuke.
Nakosim djeteline.
Pogledam zatim na nebo: sunce se nagnulo nad planinu.
Ja se počešljam.
Evo me, snažno koračajući, idem k Tebi.
Možda me već dugo čekaš i pitat ćeš me:
— Gdje si mi? Zašto te nema? Toliko te čekam.
Rukama ću pomilovat kose Tvoje.
Tvoje su kose mekane, a oči su Ti divlje kao šuma.
Misleći na Te, trčim planinskim stazama.

Evo me! evo me!
Ej, tugo! planino!
Golubice, koja gučeš pjesmu moje ljubavi...

III

U ranu jesen u vinogradu nastavaš.
Vinograd Tvoj leži na podnožju planine, okrenut k suncu.
Šuma je od njega stotinu koračaja daleko.
Kako sam ono dolazio k Tebi, u predvečerje?
Kao da gledam svilene večeri u vinogradu.
Izašavši iz šume na čistac, stanem.
Gledam dolinu i siva polja u daljini.
Vidim Tvoju kuću. Zar me ne zove?
I dim iz Tvoje kuće zove me domahujući plavom zastavom.
Sletim u šljivik. — Šuljam se iza kuće.
Gle! Ti vezeš pod jabukom.
Skriven iza lisnate loze, motrim kako svaki čas podižeš glavu
pogledavajući na onu stranu s koje bih ja imao doći.
Ali mene nema. Mene nema.
Tada odlažeš vez i nepomično gledaš u nebo.
Na prstima, tiho, dolazim ja iza Tebe
i dlanovima Ti pokrijem oči.

S večeri, pod srčikom dugo stojimo držeći se za ruke,
na mjesečini, dok Tvoja majka nagnuvši se kroz prozor
ne kaže:
— Kasno je već, Marijo, kasno je.

Koje su večeri ljepše od onih, kada bih se od Tebe vraćao
u Borovlje?
Mjesec obasjava put moj.
Lagano koračam kroza šumu, u najdubljoj tišini.
Najednom, lom suvih grančica: vjeverica skače po stablima.
Ne znam, ima li išta slađe od mirisa borovine?
Ima li išta ljepše od večernjeg prolaženja šumom,
kad miris udišem skrivenih šumskih cvjetova?
Šta je ljepše od misli na onu, koju moje srce voli?
Čuj, nevidljiva krila lepršc oko mene.
Nije li to tuga, što pada na moje vjeđe?
O Srce Moje!
Tugo! Planino!
Golubice, koja gučeš pjesmu moje ljubavi.

ONA

Na prozore moje doletjeli golubovi
pa gledaju kako pišem o Mariji.

Kroz velika se stakla vidi zeleno nebo,
A ona radi koje nema sna u mojim očima,
Ona miriše kao cvijet na suncu jutarnjem.

Njezine su oči okrenute k stablu, koje razlistava,
a ptice k njemu dolijeću.

Marijo!
Tvoja su usta cvijet neubran.
Začarala me slika Tvoja,
opila me Tvoja slika kao staro vino.

Gledaj, ruke moje grle zrak;
—
a golubovi, pobojavši se da sam pjan,
odletješe s prozora mojih.

OSTAVLJEN

I

Deveti je dan otkako me ostavila prijateljica moja.
Ostavila me i otišla.
Ona razgovara s djecom, u daljini, a ja sam u sobi sâm.
Uzdišem.
Na prozoru su, u zemljanim loncima, crveni cvjetovi.
Oni ne mirišu.
Srce moje stoji na prozorima mojim, žalosno i uzdrhtalo,
a niko ga i ne gleda.
Niko ne zaželi, ma samo na čas, da ga pomiluje
i da ga možda poljubi vlažnom usnom.
Sirotno srce preplašeno tuče gušeći se u žalosti
(utopljenik u dubljini tamne vode).
Srce nema suza.
Oči moje plaču.
Deveti je dan otkako me ostavila prijateljica moja.
Ostavila me i otišla.
Ja ne znam, prijateljice, ne znam, zašto toliko mislim na Tebe
i zašto neprestano želim da sam uza Te:
da Te gledam i pogledima milujem.

II

Sinoć sam se vraćao doma, sâm.
S neba je sjao uštap na moje umorne stope.
Pod mojim koracima pijesak škripi kao smrznut snijeg.
Naokolo tišina.
Samo se čuju zrikavci, u travama skriveni.
Stanem i slušam.
Klenje spava. Pod kestenovima kod crkve klupe prazne.
Nikoga nema.

Nigdje svjetiljke. Ni u gostionici klenjačkoj.
Gle! — Naša klupa, u gustoj sjeni lipe. Prazna. Nijema.
Gledam je, dugo je gledam:
Krupne i tople, tople suze klize mi niz lice.
Da si Ti pokraj mene,
vidjela bi ih kako su na mjesečini zasjale.

III

Stojim tako i čujem kako zvijezde šapuću.
Prolazeći Klenjem, popostanem na onim mjestima,
gdje sam s Tobom stajao, u ono vrijeme.
Ali Tebe nema.
Ja sam na mjesečini sâm.
I moja dugačka sjena.
Tišina mrtvačka.
O, da koje pseto zalaje na me!
Ali su me i psi zaboravili.
Ja sam sasvim sâm, u tišini.
Deveti je dan otkako me ostavila prijateljica moja.
Ostavila me i otišla.
Ja ne znam, prijateljice, ne znam, zašto toliko mislim na Tebe,
i zašto bez prestanka želim da sam uza Te:
da Te gledam i pogledima milujem.

ZABORAVLJENA SVJETILJKA NA VJETRU

I

Ne znam zašto moje srce kuca.
Srce kuca u slutnjama: šta će se dogoditi?
Da mi ne će umrijeti?
Ja vidim ranu, crvenu, na svojim prsima. Cvijet mrtvački?
Vidim crna oka dva, gdje plaču za mnom, i tuguju.
Ali — oči mile, nemojte plakati za mnom. —
Ja sam plakao mnogo, bez suza. Davno. I danas.

II

Danas je peti dan rujna. Četvrtak poslije podne.
A subota je bila ona noć, srce, kada si ti opet ljubilo
        Onu koja je otišla.
        Nikada, nikada.
Ona je daleko, daleko, za nepoznatim gorama.
A moje je srce sâmo u nesreći.
Ja sam sa mojim malenim srcem sâm.
Nikoga nema pokraj mene; samo predmeti mrtvi.
Čini mi se: i oni su žalosni.
I njihova srca tuku, u očajanju. — Tišina šumi.

III

Danas, posve nenadano, začuh zvonjavu.
Neko je, sigurno, umro. A ja, u sobici, pišem.
Nevidljivo zvono, o drago zvono, hoćeš li i meni da zazvoniš?
Znam da ne bi niko o tebi pisao;
        niti bi iko slušao tvoje jecaje, kako sam ih slušao ja,
        u žalosti. Vrijeme umire lagano.

IV

Gdje su dozivi ruku mojih? Gdje su moji pogledi?
Leže mrtvim snom, u tišini.
Nemojte da ih budite, nemojte da ih budite.
Najbolje je oči sklopiti, i sanjati. I sanjati:
— Ja snivam klupu sakrivenu, starinsku,
    pod kestenjem s lišćem crnim i gustim,
    u noć toplu, mračnu i osamljenu.
    I snivam Tebe, koju želim bez prestanka:
        Tvoja glava počiva na mom ramenu;
        kose Tvoje pune mirisa noći.
    Moje ruke miluju Tvoje tijelo,
        mirisno cvijeće, u mraku.

V

Ali zašto sve prolazi, zašto prolazi?
Ostaju samo žudnje za nepoznatim;
Za onim što je daleko od nas.
Daleko. Na plavičastom otoku,
Ili u šumi sjenovitoj.
U tihom zelenilu dolinâ.
U vinogradu.
U srebrnoj sobi sa zavjesama bijelim, spuštenim.
U nekadanjem srcu, koje je sada pepeo.

VI

Tako moja duša sanja. —
Iznenada, začujem kako u daljini kosac kosi travu prezrelu.

O n o v a će trava narasti, — zelena, zelena —
ali ove više nikada.
Šta je to: nikada?
Zna li to moje srce? —
Provesti burnu ljubavnu noć, na jastucima mekanim,
u nasladama potajnim, pjan od ljubavi.
I umrijeti na srcu žene koju voliš.
To je: NIKADA. —
Ali, zašto sve prolazi, zašto sve prolazi?

VII

Moje su oči tužne: suze se u njima bude.
Da ih prolijem? —
Ah, otići u nepoznatu krajinu, zaspati na brijegu zelenom.
sâm, i radostan.
I snivati o zvijezdama, koje ona nosi u kosama neveselim.
Sanjati o njenome srcu,
koje izgara kao zaboravljena svjetiljka na vjetru,
u jesen žutu, i toplu. — U veselu jesen.

OSMJESI LEMA KAMENA

I

Preda mnom uvijek stoji ogledalo. Kada čitam.
Ili kad pišem.
Obično čitam knjige; a pišem olovkom.
Ogledalo govori:
Crne oči ima Lem Kamen.
Njegove bi oči ljepše bile, da su vesele.
Ali, ovako, previše su zatvorene; sumorne, mutne.
No, svejedno, bilo je mnogo žena, koje su ljubile te oči,
oči Lema Kamena.
Lem Kamen kaže obično:
Zašto voliš, zlato, mutne moje oči?
A ona odgovara:
Nisu Tvoje oči mutne, dragi moj.
One su kao crni cvjetovi, umiveni rosom, u jesen.
Ja volim Tvoje oči.
Lem Kamen bi se umorno nasmiješio.
U dnu bi tamnih očiju biserje zasvjetlucalo.
Smiješio se kao da prolazi šumama u svojoj pokrajini.
Na lišću bi rosa blistala. I na visokoj travi.
A on, Lem Kamen, koračao bi bos.
I nasmijan.

II

Najvolim da legnem. I zaklopim oči.
Tada gledam, u mislima, dane koji su prošli.
Eto! — U ono su vrijeme cvali zumbuli.
Bilo ih je, ponajviše, ljubičastih.
Kažu da tako mirišu njedra plašljive djevojke.

Prije neg se sunce popne iznad gradskih kuća, —
dođem u zelene aleje.
Na zumbulima blliješti rosa jutarnja.
Ptica na boru.

Pomišljam na rana jutra kada bih, od kuće,
išao u vinograd.
Moje odijelo natopljeno rosom.
Da možda uberem koji blistav cvijet?
Kome bih ga dao?

S A M O T N I K

PJESMA SAMOTNIKA

I

Mnogo sam puta osjetio hladnu samoću.
Pritom sam malo kao zadrhtao
I umirio se, napokon.
Al gdje je, koji sluša rečenice moje?

II

Znam da niko ne pomišlja na mene,
I da niko nema za me pogleda,
I da niko nema srca za mene.

III

Često čitam knjige, malo neveseo.
Nebo je visoko, modro i svinuto.
Smiješim se pod nebom — i tako lijepo živim.
Sunca mi, tako lijepo živim, ha, ha . . .

ŽIVOT U SOBI

I

Crvene zavjese na prozorima sobe polumračne
Možda ni ne slute da postoji nebo
I oblaci, zavjese nebeske.

Staru tišinu u sobi
Buni listanje knjige nevesele:
Čitam pokraj prozora.

Zavjesa od svile malko zatreperi
Pa se umiri:
List vjetrom zanjihan.

II

Gledam se, polako, u ogledalu:
Vidim svoju podobu, umornu, uvelu.
Moje lice. Kose. Usta. Oči. —
Ne podsjeća li sve na lišće jesensko?

Blijed,
Odmaknem tešku zavjesu
I zaviknem Bogu, u nebo:
Uništi tijelo moje! —

Zavjesa zatreperi kao na vjetru list.

MOJE RUKE

O moje ruke, umorne ruke,
Kako me rastuži vaš udes žalostan.

Milovaste u tajnosti, s nasladom,
Njene drage kose svilene.

Sad pišete slova sitna, plavkasta,
Na bijeli papir, koji se pod vama savija.

Dodirnem s vama čelo nabrano
I pomislim čudeći se: žive su.

O, kako je moja glava pognuta
Kad vas u duhu gledam: — O ruke!

Ležite pored mene, u lijesu. Nepokretne;
Crvi po vama gmižu: Neumorno. Tiho. U tmini.

ZAPALI SVJETILJČICU

Vjetar nosi lišće jesenje. I mene. —
I mene se tuga odavna dotakla:
Crna krila šume muklo i duboko — nada mnom.

Zapali svjetiljčicu, srce, žalosti moja!
Oblaci nose u skutu noć i nemir.

Zapali svjetiljčicu, srce moje. — Mrak je.

ŠAPAT RUŽA

Rosne ruže preda mnom,
Ubrane zorom, šapuću:

Zakiti se, gospodine, zrcalom neba. Da.
Sunce će ti milovati dlan.

Veseli se! — Zakiti se
Osmjehom dragih usana.

Djevojka. Usne.
Ruža neubrana.

Preda mnom crvene ruže
U vazi strasno šapuću.

ŠUMSKI PLAŠT

U srcu nosim djevojku ustreptalu, očiju plavkastih:
Ona u meni netaknuta pjeva, i svija se,
I žudi blage dodire u modro proljeće,
Na livadi, pod vrbama koje su grane spustile.

U guštiku suhonjav starčić bere drenine.
Strminom brste koze s dugim bradama
I tankim grlom kliču kozari: Ej! Adame!
Mekeću jarići, mekeću, uz grmlje trnovito.

Moje su kose mirisne od lišća jesenjeg, rujnog.
Šuma mi u susret dolazi:
Plaštem će me golemim, tamnim
Zaogrnuti. —

OTVORI MI VRATA, GRLICE

Kaži mi, Grlice, zašto nosim suze u crnim očima?
Znaš li da stoka pase travicu zelenu,
A svirala svira sitne pjesmice
Od ljubavi i od crne zemljice?
Ta zašto me ti ne voliš? — Grlice!
Dva jareta, dva jareta skaču veselo,
I krškaju se mladim rozima:
Runo im je mekano, kudravo.
Sestro moja! ti, što predeš vunu ovčiju,
Čuješ li ti moje jecaje?
Srce moje i misli moje gorom lutaju:
Zapadnu li kruti, duboki snjegovi
Zapalit ću žutu lampicu.
Zapalit ću lampicu
I otići u planinu, — Grlici.
I zakucat ću na smrznut prozor, Grlici:
Otvori mi vrata, Grlice!

GOLUBINJA KRILA

Gledam dva crna konja, polegle, sjajne dlake.
Gledam dva crna konja. Oni vuku lijes moj.
Na mom lijesu nema cvjetova; on je bijel
I daske su mu čamove. Eto postelja moja!
Za njim nikoga nema i ne plaču oči moje majke
Niti me prate jecaji mojih sestara i bratove suze.
Za mnom plaču crni oblaci i vjetar, strašan, za mnom uzdiše.
Nema ruku djevojačkih da nose kitu ruža,
Crvenih ruža na svježi humak moj grobni.
Presahnuše suze u očima mojim: stisnuta je čeljust.
Lijepa je kuća moja i jednostavna: na njoj nema okna
Ni prozora. Nema svjetiljke u njoj: tamo je duboka tama
I mrak, beskrajni mrak. U mraku slatko snivam, dušo moja!
Snovi su mi porubljeni cvijećem i osmjesima
(Kako su njene kose mirisale i smiješila se usta).
Srce moje zaigra pod svakim drvetom zelenim!
Gle, već vidim travu izniklu na humku grobnome:
Trava je gusta, i rosna, i bliješti; na suncu bliješti
Kao dijamant.
Svako božije jutro, o izlasku sunca,
Prolazi kraj mene čobanica mlada
S plavim cvijetom u kosi. I pjeva.
Sad na mladića misli, koji u mraku šumskom
Sinoć joj izljubi usne i njedra nevina i topla.
Nad mojim humkom grobnim šume golubinja krila.

MJESEČINA

Gle, iza hrastove šume, u tamnom sjaju i tišini,
Mjesec se pomalja:
Rumen. Okrugao.

Lanjskog ljeta, s klupe ispod kestena,
Gledao sam s tobom, u zanosu,
Izlazak punog mjeseca
iza šume hrastove,
U rasvjeti mliječnoj i smijehu.

Oh, kakve li smo krhke igračke
U krvničkima jakim rukama!

Tuga me je, i ja sam posve sâm:
Mjesečina večeras grob tvoj poliva.
Mjesečina večeras meni šapuće,
Da tebe nema, i nema, zauvijek.

O, dugo, dugo, još dugo poslije nas
Tuđe će oči gledati
kao što gledasmo i mi:
Naže se sunčani dan, večernje sjenke oduljaše;
Mjesec se pomalja
Iza hrastove šume,
u tamnom sjaju i tišini.

VINO I JA

Ja ležim napit kraj ceste u polju,
A mjesec žut na žuto žito sja —
Gospodin mjesec prijeti meni, i zove me.
Čuj, plače!

Ali ja se smijem nebu i sijedom mjesecu:
Moji zubi na mjesečini blistaju.
Zdesna mi je kuća, pod gorom.
Iz čađavog se dimnjaka na zvijezde penje sivi dim.

Glas moj, glas moj šapuće vjetru i pticama.
Znam ja da su vrapci u krošnjama: prisluškuju.

Lišće bi me šumorom uspavalo
Kao majka, kao majka djetence.

Napio se vina, ej,
Napio se vina. Jakoga. —
I žudim ženska ramena i bijele bokove.
Da gledam. Da milujem.

Niti ne pomišljam da će mjesečina,
Blaga i zelena,
Travu milovati na mom grobu sutra,
Preksutra.

Starija moja sestra kopa u vinogradu,
A mlađa čuva krave
U polju. I u šumi.
O, kako moje sestre pjevaju, kako pjevaju!

Imam, da! — i Tebe. Imam prijatelja.
Al Tvoja sestra, ha, ha! — svira Chopina i Liszta,
A ja se samo smiješim,
Ja se slatko smiješim — kad koja voćka izlista!

Sad mislim ozbiljno:

Zar nije svejedno,
Da li ležim u zrelom žitu, napit, skrit,
Ili da zorom na livadu pođem
I da s ocem kosim travu,

I da s mrkim ocem kosim . . .

ŠUME SNIVAJU

Izlazim u noć. Žaloban. I lutam.
Cesta mi pruža dlanove mrke: gazi!

Oblačje prekri plavetnilo neba
Dok vjetar, skitalac star, za rubom šume drijemaše:
U ruci mu svinut štap,
Za pojasom zataknute svirale.

Mrak, pretežak mrak liježe na lubanju moju
I razgovara sa mnom kao brat.

Iznemogao, pružim se po travi
Te nasloniv uho čujem srce zemlje:
Udara, udara, udara.

Šume okolo mene, u povorkama, snivaju.

ZEMLJA ME ZOVE

Zemlja me zove, zemlja me zove: moja mati.
Otvara mi srdačno vrata, crna i glomazna,
I čeka me da uđem u odaju njenu jednostavnu,
U odaju tihu i bez sunca.

Majka me zove: dođi, lezi, usni!
Pokrit ću te lakim pokrivačem,
Pokrit ću te lišćem žutim, lišćem svenutim!

Crvi zemlje, moje matere,
Dugo će se mnome naslađivati:
Bogata će biti gozba u lijesu mojemu!

Vezi mi, zemljo, vezi od trave mekani sag
I pokrij me njime umorna
Kad snivao budem između crvi.
Nada mnom će, u vjekove, drhtat zvijezda sumorna.

U SJAJU MJESECA

Nebesa plove tužna i golema
Sa zvijezdama žutim, ledenim.
Ja lomim ruke umorne; i plačem.

Ja kršim ruke i molim nebesa:
Prelijte mi srce zaboravom.
O srce moje, ni sna ni sunca nema.

Lutaju trudne noge u beskrajnost:
Ti, mjesečino teška i zelena,
Sijaj na moje žalosne, mračne stope.

PJESME O LJILJANIMA

LJILJANI U POLJU

Korakom tihim prilazim k ljiljanima
U polju; slomljen. — Pomilujem glave njihove.
Oni se na vjetru njišu lagano, lagano.
Kao da se mole Bogu na nebesima:
Klanjaju se i udaraju rukom u zelene grudi.

Ovce moje pasu u polju. Krotke,
Između mladog bilja. — Janje se čudi ljiljanu:
Šta je to, što je tako bijelo?
Oblaci bijeli plove preko neba.

Ovce su moje žalosne. I s tugom pasu.
Gdje je ona, koja im je medno šaputala?
Bijela, vitka, nježna . . .
Ah, nje više nema. — Nema LELIJE.

MIRIS LJILJANA

Sumračje blijedo u bezglasnoj sobi.
Zastori su spušteni.
Umorne moje trepavice, i one su sklopljene!

Ja vidim dvije svijeće voštane. Zapaljene
Pored njenog odra.
Ona tako mirno spava. Nepomična.
I smiješi se. Ljiljani su oko odra
Ukočeni.

Samo njihov miris lebdi oko odra.
Ona spava. I smiješi se.

Ispuni se želja Tvoja, LELIJO, srce!
Šuma od ljiljana bijelih oko Tvog odra
Miriše.

CVIJET LJILJANOV

Dušo moja, uplašena grlice,
Ti plačeš na mom dlanu:
Vidim ja bistre, bistre suze;
Kaplju. Kao zrnca od bisera.
O, zašto plaču tvoje crne oči, grlice,
Zašto plaču oči nevesele?

Gleda li te iz mraka bijela LELIJA,
Dušo moja, plava grlice! —
Zemlja je pokrivač njen; njeno srce slatko spi.
Uvenuo je, u dubini, cvijet ljiljanov,
Koji je ona u ruci, blijeda, držala.

Ne tuguj, srce, za cvijetom uvelim,
Ne tuguj, dušo, za cvijetom ljiljanovim!

TEŠKA SJENA GRADA

BACAM SRCE POD TUĐA STOPALA

I

Ti ležiš, oče, na groblju u Rastušju.
Iznad tebe noć je krila raskrilila,
Tavna noć u kojoj kosti odmaraš;
Ne dižeš se rano pred zoru, ne odlaziš u štalu,
Da konjma baciš sijena u jasle.

Polako trune hrastov križ
I vjetar lijeće nad grobljem
Ne dotičuć se lica tvog kao dok si bio živ.
Rosa pada po djetelini kraj potoka;
U kući je siromaštvo, mir i pljesnivost.

Ne brinem se da porodicu osnujem
Niti lice da mi sja od sreće domaće:
Očinska kuća, daleko od mene, propada.

II

Da me nisi, oče, u školu poslao
Davno bih se bio već oženio:
Imao bih dva, tri sinčića.
U proljeće bih kopao, plužio, kosio;
S jeseni bih rakiju pekao i tukao se pjan sa susjedom.

Najposlije bi me sinovi moji sahranili
U predvečerje kasno, blatnjavo,
Kraj ograde groblja, uza te,
Od davnine gdje leže naši djedovi.
I otišli bi zatim stoku napajati.

Ali ja bacam srce pod tuđa stopala:
Poznanici skreću glavom,
Govore, da sam lud.

BALADA O ZAKLANIM OVCAMA

Pastirica blijedog lika, niz obronak, u svitanje,
Goni dvanaest ovaca, mekih runa,
U grad sneni na prodaju sitom mesaru
(Na čelu im ovan vitorog).

Eno ih, gle! bez bojazni uđoše,
Bezazleno, u povorci, jedna za drugom,
U dvorište gradske klaonice:
Tu stadoše u ugao, u hrpi, stisnute.

Mesarski ih pomoćnici, šutljivo,
Odvukoše kao kurjaci:
Nijedna se više natrag ne vrati.
Danas je svetkovina: stoka se kolje za gozbu.

Okrutne ruke snažno svaku obore:
Bez opiranja, pritisnuta koljenom,
Dočeka ona smrt od noža, u krvi.
Dvanaest ovaca visi o stupu gvozdenom.

Ugasle oči; — runo krvlju polito; — noge slomljene.
Javlja se sunce za obronkom. — Na povratku
Pastirici se čini da čuje, u daljini, muklo blejanje.
Pašnjak blista rosnatom travom, u suncu.

BEZ UTJEHE

U desnicu uzeh svoj teški, davno kupljeni štap
I, prešav s brijega na brijeg, siđoh dolinom u grad.

Ulicama gradskim prolaze povorke žena:
Ja žudim vitko tijelo mlade, vesele žene.

Kako mirišu toplo! (u stakleniku cvijeće).
Miris ženskoga tijela užiže u meni želje.

Pomišljam: Soba. Krevet, širok i mekan. Mrak.
Svilen pokrivač šuška: žena se budi. I žudi . . .
Zadršćem sav.

Zagledah u oči mnogim ženama. Ali nijedna
Ne pogleda u oči moje, žudne ljubavi.
Odvrati glavu.

Stisnuvši čvrsto svoj štap, sporo se uspeh na brijeg
Bez utjehe.
Da. — Bez utjehe.

DJEVOJKA NA PROZORU

I

S karanfilom u ruci, virila je iza zavjese.
Ugledavši mladića crnih očiju,
    došla je na prozor i, tobože nehotice,
    mahnula karanfilom.
Nasmiješio se.
Nije ga još nigda vidjela,
    ali čim on pogleda na prozor,
    prinosi ona karanfil k ustma i ljubi ga.
Kad je otišao, dugo je gledala karanfil.
I bila je, malo, žalosna.

II

Došao je, zatim, drugi. Plav i vitak.
I mahne joj rukom, veselo.
Ona se nasmiješi.
I poljubi crveni karanfil.
I pobjegne, brzo.

UGAŠENA SVIJETLA

Mirišu cvjetovi, koje u rukama nošah,
Da ih metnem, ružičaste, ponad njene glave:
Marija leži.

Ona je slatka, a ruke su moje u čežnji pružene.
Njene su kose crne,
I noć je crna zastava.

Marija uklanja
Cvjetove, tiho,
I stavlja moju glavu, kao pečat, na bijela njedra.

Miriše noć,
I cvjetovi mirišu.
Svijetla ugašena. —

VRTNA ZABAVA

Kraj manastira, pod krošnjatim stablima,
Zabavljaju se gospoda građani:
Piju žuto vino, domaće.
I jedu. I plešu. A večer prolazi. —

Gospođe motre ispod oka, potajno,
Kako im se kćerkice ponašaju
Kad šetaju i plešu s kavalirima.

Baci li kogod u zrak raketu
I ona zasvijetli rujno il zeleno,
Građani svrate poglede s čaša na nebo.

Nebo je crno, prljavo,
Od masnih pogleda građanskih.

NOĆNI LOKAL

Prostorom punim duvanskog dima
Ore vojnički okrugli glasovi, pjano:
Tvoje me oko,
Lelo, zanelo!

Debela se ženetina smije gorko, pregorko —
Otvara široka, crvena usta
Pokazujuć umjetne zube: zlatne.
Tresu joj se grudi i trbuh, golemi.

O, gdje sam bio u davno doba, u mladosti!
Lutao sam pod svodovima šumâ, nasmijan.
A sada slušam: Muzikanti sviraju.
I vojnik psuje. I smije se ženetina.

PRED IZLOGOM CVJETARNICE

Bljedičast, uveče stanem ispred golemih stakala
I spazim u ogledalu zelenkastom svoj lik.
Na me padaju cvijeci, mirišljivi, od snijega, bijeli:
Blagošću mi šešir pokriše, i kaput poderan, lak.

Osvijetljen stojim, i nagnut. Na meni naslaga snježna.
S bliskosti moga daha staklo se prevuče maglom:
Mutnije postaše kretnje i govor prodavača
I rasplinu se cvijeće i cvjetarnica topla;

Nestade sve u dubljinu. — Ja drhtim ushićen slutnjom:
Sklopljenih vjeđa gledam; i vidim u vazama cvijeće,
Moje sne iz dobi djetinjske.
O, zašto me nije Gospod cvjetarom stvorio?

Međ mirisima, u bijelom ruhu, razdragan,
Duboko se pokloniv, tad bih govorio:
Ljubim ruke, milostiva gospođo! Izvolite žute ruže
Ili crljene? Mirisnije su, molim, te. Netom su procvale.

STOPE U SNIJEGU

I

Sinoć sam prolazio gradskim ulicama.
Svjetiljke su žuto gorjele,
I nigdje nije bilo nikoga.
Padale su sitne zvjezdice:
Bijeli snjegovi.

Prolazio sam, sinoć, gradskim ulicama.
Snjegovi su stope moje posipali,
Zasipali.
Tiho.

Ja volim ići snježnim ulicama
Kad gore plinske svjetiljke
I hladna svjetlost pada na snijeg suh.

II

Jutros je bio trag mojih stopa okrenut:
Kako se kući vraća.

I nezasut.

PJESMA MARIJI

Moje srce još i sad, Marijo,
Kada Te vidim gdje mi u susret dolaziš,
Moje srce zbog Tebe naglo zakuca.

Budi mi sklona, molim Te, Marijo,
I nemoj mi srce odjednom zgaziti:
Gazi ga malo pomalo, kao i dosada.

A ja ću se smijati, i smijati,
Ko što sam se i večeras smijao.

A i Ti se smij, Marijo,
I gazi srce moje!

U GOSTIONICI PIJEM VINO

U gostionici pijem vino, i pjevam pomalo.
Razišle se krupne zvijezde po nebu bez mjeseca.
U rijeci se vide dugi, tanki trakovi,
Od zvijezda.
Kao da su dugački, tanki štapovi
Zaronjeni
U vodu
Duboko.

Nepoznat mladić (kočijaš pjan?)
Pucketa preda mnom bičem:
Hoće da me preplaši.

Kad bi me i ošinuo bičem tim,
Šta bih mu? —
U gostionici pijem vino, i pjevam.

VRAĆAM SE KUĆI MOŽDA MALO NAPIT

Predjutarje. Gamižu moje noge
Po biserju snijega u hladnoj tišini:
Vraćam se iz krčme zadimljene.

Ljulja li se preda mnom svjetiljaka dugi niz
Il sam možda pjan, il sam pjan?

Gle, moja se sjena šulja oko mene
Kao crna mačka na mekim šapama:
Sad ostane iza mene, sad trči preda me.

Snijeg zasipa trag koraka koji posrću:
Po mahovini mahnit hodam kroza šumu začaranu.
Ili se to samo pričinja?
Huka grada sniva u zaključanoj sobi.

Ja sam jutarnji kosac
Koji sluša šumor otkosâ trave na livadi.
Il to škripi, škripi smrznut snijeg?

Lijepost muteža zore vodi me k prozoru dragom:
Anice, Anice, ustani. Tiho odškrini vrata.
Tvoja je postelja topla i tijelo miriše ko dunja.
Dubok će zapasti snijeg
Do osvita na moje stope.

LUĐACI

Satrt ćemo divnim šakama
Budalaste glave,
Skotovi,
U tihu prašinu.

Čuješ, doktore, ludo! — Donesi nam tvrde svirale:
Bacit ćemo crnu pjesmu u nebo.
Mudri grade kuću visoku; lastavice lete nisko,
Majmune!

Poljubit će vjetar naša ramena,
Oh, dođi, noći, da te vidimo. —
Imali smo i mi dragu, debelu,
Ali je otišla. Ali je otišla.

Naš je drug botanik znamenit
I urla kao lud: Gleditsia
Triachantos!
Gleditsia triachantos!

Mi sipamo zvijezde kao dukate;
U glavi nosiš suvu i žutu slamicu.
Čuješ li, Bože, zašto Ti ne daš maramicu
Od plamena — meni?

Ej!
Kad odraste Boro naš maleni,
Mi ćemo ga poslati:
Idi, Boro, skini sunce sa neba!

Boro!
Smrvi sunce!
I poderi nebo!

Misle da mi ne nosimo stabla na dlanu,
Misle: to je šuma garava.
Al gdje je šuma? — Gdje su otoci?

Čuj, kaplju suze:
Svelo lišće
U potok.

PLINSKA SVJETILJKA

Starac je tiho naslonjen
Na zelenu plinsku svjetiljku.
U nepoznatoj pokrajini
Rastvaraju se šiljasti pupovi:
Drveće lista, zeleno drveće.
Ko govori da ne pada možda modar snijeg?
Daleko, daleko — ima velik predjel
Gdje trgaju djeca zrele plodove
I radosno mirišu smokve, mirišu datule.
Čini se, da baš sada
Ženi u crnim pletenicama
Zalazi žuto sunce,
A ona upire krupne, blage oči
U nebesa vitka,
Isprugana ljubičastim bojama.
Znam: sad mlada djevojka, iz ledenih daljina,
Misli na mene,
Srce kida za mnom,
A vi, dragi gospodine, zar ne vidite, žalostan,
Da je tihi starac naslonjen
Na zelenu plinsku svjetiljku?

GOSPODIN LAMIAN HRANI GOLUBOVE

U podne, praćen zvonjavom s tornjeva
Lagano ide gospodin Lamian.
Na rukama nosi hranu u smotcima:
Mrvice kruha, zrnje kukuruza, ječma i raži.

Golubovi znanca odmah prepoznaju:
Spuste se na asfalt pa se okupljaju
Oko tankih nogu gospodina Lamiana.
On se smiješi i pruža im hranu na dlanu.

I traži zatim prikladan položaj
Kako će ga reporter slikati.
Novine će donijet fotografiju:
»Pred Kazalištem g. Lamian golubove hrani svaki dan.«

Presretan, gospodin Lamian oko sebe motri publiku:
Zavide mu djeca i dvije gospođice.
Na dlanu mirno stoji golub sit i zlatan:
Ne plaši se; ravno gleda mu u lice.

Gle! Na ruci ispruženoj
Odjednom topla sluzavost.
Um Gottes Willen!
Eto, gospodin Lamian maramicom briše dlan.

OH, KAKO JE SIROTINJA BEŠĆUTNA

1

Ispred Kazališta Vrelo je života:
Voda u njem besprekidno šumi, žubori, klokoće.
Svakog dana iza podneva
Ovamo dođe povorka gradske sirotinje.

2

O, hvala vama, dobrotvori presvijetli!
Gospod vam dao u raju veselost!
Progutavši skromni obrok, poklonjen,
Guraju se dok operu na Vrelu posude.

3

Čuje se zveket zdjelica limenih,
Psovke i prijetnje. Pogledi mržnje. Turobnost.
Sutra, sutra opet će se sastati
I glodat će, u ime božje, novu kost.

4

Tad zgureni odlaze, il u hrpama,
Il jedno po jedno, mrmljajuć,
U pljesnive brloge, u vlažne podrume.
Kose dječakâ u igri sunce miluje.

5

Oh, kako je sirotinja bešćutna!
Blizu njih gospodin Lamian golubove hrani nasmijan.
Oni nježno slijeću na pruženu ruku:
Krila u letu šume ko vjetar u granama.

6

A nijedan od prljavih gladnika
Ne će ni da pogleda blaženstvo lica i osmjeha
Gospodina Lamiana...
Il raskriljene golube nad glavama!

DALEKO SU OD MENE ORANICE

Pred Sveučilištem šetam s prijateljem ispod kestenova.
On mi priča i priča o književnosti
I kad na koncu smalakše
Otiđe, kao uvijek, na objed k svojoj kući.

I uvijek tako: najposlije ostanem sâm.
Tad stojim na mjestu i gledam bijednike
Kako šutke odlaze nakon pranja suđa iz kog su gutali.
I gledam bijele golubove: lijeću iznad krovova.

I pođem tako, polako, u svoj stan sirotinjski, sâm.
Ko može mislit da i ja nisam ručao?
Ta u mene su lakovane cipele
I sjajan crni štap.

O mila majko moja!
O mila dušo moja!
Ti još uvijek držiš:
Sin mi je u gradu gospodin.

Al sin tvoj živi u gradu od tuđe milosti
I pjesme piše, ha, ha . . . i piše pjesme!
Daleko su od njega očeve oranice,
Daleko su oranice. — Nikad ih ne ću plužiti, nikad plužiti

HTIO BIH POKIDAT ŽICE

I

Htio bih pokidat žice na svojoj zlatnoj harfi
I vratiti se u zavičaj, u selo. U Rastušje.
Odbacit prašnjave knjige. I nasladnost lutanja bez svrhe.
Skinuti masku s lica.
I prezret, kao Gospod, smisao rečenicâ.
Biti u šumi ptica.

II

Povratit ću se, povratit ću se doma:
U kući još tinja oganj
Što ga moji pređi zažgaše
U tavnosti prošlih vremena.
Hodit ću u opancima kako i oni iđahu
I rubine nosit lanene, što mi ih žena otkala.
Sa rukama prljavim od crnice
Otirat ću s čela znoj, te kaplje na zemlju.
Ljeti, iza večere, kad napojim konje
Na prag ću sa ženom sjesti.
Djeca će već otići na počinak.
U štali će, od sitosti, mukat krava i tele.

III

O, možda me u Rastušju očekuje sreća i pokoj.
Htio bih pokidat žice na svojoj zlatnoj harfi.

Pa kada miran umrem seljani da prenesu
U lijesu crnome truplo preko rodnoga praga.

MISLIM NA BRATA U LJEČILIŠTU

Mili moj brate,
Mati mi piše
Da je prodala zob:
S novcem će čekat proljeće,
Dok se kući vratimo
Nas dvojica, ti i ja.
I tad ćemo odlučiti zajedno
Kome ćemo dati šta za dug.
Vinograd je, nadalje, pođubren
I ne će ga trebat više đubriti
Još za dvije godine
Ko bude živ i zdrav.
Al ko će dotle biti samo živ?
O brate moj, o jedini moj brate!
Ko li će biti pudar
U našem vinogradu,
Kada ti otiđeš
U goste k pokojnom ocu?
S kime ću ja sjedit uveče
Ispred kućnog praga, na skalinima?
Mjesečina ne će biti gusta, zelena,
A zvijezda će tvoja biti suza sleđena.
Miris će me sijena, možda, gušiti,
A tvoj će pas, to držim sigurno,
Od kuće pobjeć u sela susjedna,
Jer ne će više biti onoga,
Koji ga je punim srcem volio.

Al šta to,
Šta to
Govorim?
Da nisam
I ja
Bolestan?
Ti ćeš se
Možda
Čuditi,
Al nemoj,
Brate,
Molim te,
Nemoj se plašiti ničega.
U groznici ove riječi kazujem.
Hotio bih sad izreći riječ najslađu:
Brate!
Sutra ću te pohoditi na Brestovcu
I gledat ću tvoje oči plavkaste,
I slušat glas tvoj prigušen.
Na proljeće, kad se kući vratimo,
Bit će mati naša radosna
Što su joj došli sinovi.
Opet ćemo u sobi razgovarati
Kao i prije,
Sjedeć oko stola s majkom i sa sestrama.
I činit će se: uvijek će tako ostati.
Al sve, moj mili, ti to znadeš, prolazi
I kad nikog od nas više ne bude
Sjat će sunce nad oranicama.

POVRATAK

Kroza ružičnjake i bijednost beskućnikâ
Nošah napunjen krčag čamotinje i tuge gnjile.
Na dnu ogledala mutna prikovani lelujavi traci
Crvenih lampiona uz obalu prljave rijeke.

Dugo ne vidjeh šumu, mjesec i lastavice.
(Izjutra će pod prozorima javor šumiti. —)
O, zašto me zapitkuju kod povratka:
Šta si nam, brate, za spomen donio?

Grad je čador bludnikâ i sijedi krvoločnik,
Grad je kaljuža svinjska, bezazlene moje.
On mrvi krhka srca za stolom gostionice,
On gnjete i lomi kosti gvozdenom šakom tvornice.

Umukni, Marijo slatka; uzaman kršiš ruke!
Zaista, meni se žuri u polje mojega oca
Gdje sestre moje žanju prezrelo, žuto žito.
Prolazit ću hitro milim strništem — do umora, do teškog umora.

Ispred mojih nogu, naglo preplašena,
Poletjet će uvis prepelica sita.
Ja nisam kobni ptičar, što vreba skriven u lišću;
Na povratku samo ja plačem usred žita.

SUNCE NAD ORANICAMA

SKINUO BIH ŠEŠIR PRED GOSPODINOM

Kod ulaza u Rastušje, na breščiću,
Od hiljadu devetsto i devetnaeste,
Na gvozdenom crnom križu
Visi Naš Gospodin Isus
Srebrnom bojom namaljan.

Zimi je sav u ledenicama,
Ljeti ga sunce nebesko žeže:
Kad se za nj, s kišâ, uhvati rđa,
On ponovo bude premaljan bojom
Zlatnom, srebrnom.

A ja? — Uvijek bih dolazeći
U Rastušje, pri povratku
Iz dalekoga grada, tužan, svite glave,
Pred srebrnim Gospodinom
S pobožnošću skinuo šešir — kad bih ga imao.

JUTARNJA ZVIJEZDA POZLAĆEN ORAH

Jutarnja zvijezda o nebo pribodena:
Pozlaćen orah viseć na božićnom drvcu.

Rasklopila je snene oči zora:
Razmažena djevojčica, ljutita,
Što su je tako rano bukom izbudili
Još neispavanu.

Uzduž potoka jabuke u cvjetanju mirišu;
Na govedima klepke sve su glasnije.

Iz bliske niske šikare
Dopire pjesma ptičija
Do uha mome ocu —,
Al on je ne sluša.

Otac moj oruć viče na konje za plugom
Pa nije ni primijetio
Kako se sjena konjâ prostrla do nakraj oranice
I konjska se leđa snažno isparuju
I kako se k nebu iz brazda para uzdiže
Kao tamjan iz dragocjenih kadionica.

RANO SUNCE U ŠUMI

U zelene krošnje uleti
Proljetni vjetar,
Mlad.

Sunčeve tanke strelice
Probodoše lišće,
I grančice,
I stabla:
Čitava se šuma zanjiha,
Zasja.

Rosnati cvjetovi,
Bijeli,
I listovi,
I male ptice,
Pozdraviše sunce
Veliko.

A sjenke granatih stabala
Narisaše
Kao prsti
Raznolike
Likove
Po travi
Na kojoj se blista rosa kao suze.

VJETAR U KROŠNJAMA

U živici pokraj druma cvatu šipci crveni.
Anica i ja idemo
U svijetla, vesela jutra:
Zašumi žitno klasje i polegne, polegne trava
Na vjetru obijesnom, nježnom.

Njezine su oči, od šume, zelenkaste.
Trava je postelja meka;
Trava se uvija ispod nas
Kada lijegamo puni
Blaženstva.

A vjetar zašumi u krošnjama stablâ
I sklopi oči.
Niko ne čuje uzdahe
Kako odlijeću k nebu —
Visoko.

JELENA VEZE

Pod kruškom u cvatu
Ona maramu veze.
Stara kruška na vjetru glavu sagiba.

Na mladoj, dragoj ruci
Prsten zeleni.
Jelena sluša: u daljini šume jaseni.

U vezenju, u mislima skrovitim,
Čini joj se, da on dolazi. —
Al ne! To vjetar ljulja granje zaspalo.

Ona veze
Ispod kruške zlatnu maramu.
Zar ne čuje, u daljini, žamor svatova?

LELIJA

Srce je moje skršeno, a Tebi je ime Lelija.
I ovog proljeća žubori potok kao i proljetos,
Kada si Ti bila u Rastušju.
Gdje si, Lelijo, gdje si?
Vrbe uz potok rastu mekane kore.
Proljetos
Sjeđasmo ukraj potoka: Ti i ja.
Ustavši odrezah granu vrbovu
I sagradih sviralu sitnu,
Ja, Lem.
Kada Ti dadoh sviralu
Potok je žuborio, žuborio:
Ti si u sviralu svirala
Kao vjetar, što dolijeće s bregova.
Ja, Lem,
Nagnuh se, kradom, nada Te:
U njedrima Tvojim mirno, mirno ležahu
Dva mala, bijela janjeta.
Gdje si, Lelijo, gdje si?
I ovog proljeća žubori potok kao i proljetos,
Kada si Ti bila u Rastušju.
Srce je moje zgaženo, a Tebi je ime Lelija.

VISOKA ŽUTA ŽITA

Kada u rumene zore
Ili u jasna jutra
Prolazim
Poljima rosnim,
Gdje mlad vjetar njiše teške klasove
Visokog, žutog žita,
Iznenada stanem;
I gle!
Moje srce od radosti glasno kuca
Kao zlatan sat.

PJESMA O DUNJI I PTICI

Zrela, žuta, mirisava dunja
Na stablu visoku
Neotrgnuta ostala
Jesenas.
I uvenula.

Sa stabla mirisne dunje
Ptica
Odletjela.
Odletjela preko voćnjaka
U šumu duboku; u šumu gustu, pustu.

Ni dunje ni ptice
Nema.
Nema
Ni ptice ni dunje.

SOBA U PRVI SUMRAK

U pročelju
Međ žućkastim ogledalima
Isus raspet na križu:
Za nj je zataknut
Struk svelih klasova.
Kreveti visoki, visoki:
Na njima ponjave od vune, zelene,
Šareno izvezene.
Na davno okrečenom zidu
Dvije tri jeftine slike:
Srce Isusovo, Srce Marijino,
Sveti Juraj kopljem ubija zmaja.
Ukraj prozora ura starinska:
Na dva
Tanka
Duga
Lanca
Od žice
Vise
Utezi.
Iz ugla, od peći, u prvi sumrak,
Čuje se domaći šturak: zri, zri.

ŽENE POD ORAHOM

U predvečerje pred kućom krošnje mirišu
I toplo se mlijeko puši iz punih mužlica.

Pod orahom sa lišćem širokim
Mlade žene vezu marame.

Ja prolazim pokraj njih, zbunjen i neveseo,
I pozdravljam.
Njihove se kose kao žitno klasje zatalasaju.
One spuste vez na koljena.

I slatko mi se smiješe, bezbrižno:
I ona s crnim očima, i baršunastim,
I ona s očima zelenim
Kao trava proljetna iza kiše.

Odlazeći od njih, zanesen,
Mene muče vrele žudnje.

Mene more misli uzaludne
Na te mlade žene pod orahom.

NEBO

Nebo je modro platno
Na kojem nevidljiva ruka
Bez prestanka nove oblike slika:

Pogledaj, u dnu neba slatko pase
Stado ovaca u bijelim runima.
Gdje im je pastir?

Rumeno cvijeće cvate
U mirisu,
Do neba.

U nebeskim pašnjacima
Moja draga baka
Čuva goveda.

LIŠĆE, KUKURUZNO LIŠĆE U POLJU

Lišće, kukuruzno lišće u polju
Šumori, široko šumori
Kao suknje djevojačke, svilene, zlatom vezene,
Blagdanom, kad k misi idu djevojke.

Iznad voćnjaka usnulih
Rumen izviruje uštap: velik i nasmijan.
Uštap gleda: u šljiviku dvoje se grle.
Uštap gleda, smije se; gleda — i namiguje.

Naginje se momak, nespretan,
Nad djevojku, u ognju požude.
Kašljuca negdje, kašljuca tihi bolesnik,
A mjesec se, golem, uspinje na nebo zvijezdama osuto.

NOĆ

U polutmini, flaša zelena,
Vinom napunjena, pored mene sja.
Pijem. I ležim nauznak.

Ja čujem gdje žensko srce
Kao u košute kuca:
To kraj mene leži Katjuša.

Kestenovo lišće zašumi na vjetru. Pada li rosa?
Mjesec kroz granje viri, star i umoran; pospan.

Daj mi, da diram srce Tvoje rukom.
Daj, da kose Tvoje dragam! — Katjuša!

Razbijam noć od stakla.
Trava. I njedra. — Milina.

Mjesec kroz granje ne viri,
Nit šumi lišće na vjetru. Pada li rosa?

SJEDIM MEĐU TOROVIMA

I

Pred svanuće obamiru moji koraci
Na proplancima šumskim: — Ja slazim u dolinu
Tiho, kao kad slaze goveda na povratku s paše večernje.
Golubovi iz dolina slijeću mi na ramena:
Misle li možda: ja sam bezazlen?
Nebesa rose: umivam srce uporno:
Zar ne čujete topot konjskih kopita?
Iznemogle su oči s gledanja:
Potamnje zlato; Smrt mi na prozore kuca
Te vazdan tužim tupo mašući s glavom;
Tužnjava me obori nauznak.
Stado je moje razagnano; nemam ni paučine;
Bogatstvo potrveno i leži u prahu, u prahu.
U zaborav tamnu sve vrgoh, zatisnuh usta, i šutim.
Evo sad sjedim, blažena srca, među tuđim torovima
I slušam kako bleje stada.

II

Preskačem šumske potoke, po ulicama ne hodim.
Na izvaljenom panju čekam
Sunce: s njim da se nestašno igram.
Daleko sam od žalostivih žena i od smetlišta;
Iz daljine čujem dolazak zmijinji.
Kao što se ženik raduje nevjesti,
Ja se veselim šumama zelenim
I otavi, da kosim u jesen.
Al sad sam eto osamljen, osamljen;
I slušam, pažljiv, među torovima
Kako uji vjetar, i kako bleje stada.
Poslije bleke, znadem, jednom ću čuti:
Dan moj tutnji, na bjelcu konjik!
I hiti k meni, i hiti, uzagrapce.
Razderat ću srce kao hartiju,
Razmahnut ću oštrim srpom: žetva je uzrela!

JESENSKO PISMO

Prošla je berba, milo moje srce,
I nema na trsju grozdova.
Na lozama se lišće trese kao ruke staraca.

Boje se u zemlju vraćaju,
Boje se tope, i nestaju.

Nema više radosnog zalaženja sunca
Za plave planine.
Nema zlatnoga neba.

Jesen je kolibu sagradila u bregovima našim.
Srebrno grlo Tvoje
Ne će ozvanjati više zelenim dolinama,

Niti će oči Tvoje gledati blještavilo boja
Na nebu i na zemlji.

Jesen je pokopala svijetle boje:
Vinogradi i šume plaču
U tamnome lišću. —

DUGO U NOĆ, U ZIMSKU BIJELU NOĆ

Dugo u noć, u zimsku gluhu noć
Moja mati bijelo platno tka.

Njen pognut lik i prosjede njene kose
Odavna je već zališe suzama.

Trak lampe s prozora pružen je čitavim dvorištem
Po snijegu što vani pada
U tišini bez kraja, u tišini bez kraja:
Anđeli s neba, nježnim rukama,
Spuštaju smrzle zvjezdice na zemlju
Pazeć da ne bi zlato moje probudili.

Dugo u noć, u zimsku pustu noć
Moja mati bijelo platno tka.

O majko žalosna! kaži, šta to sja
U tvojim očima

Dugo u noć, u zimsku bijelu noć?

MOJA SESTRA NOSI U GRAD MLIJEKO

Predjutarje. Ona ustaje
I oblači se u mraku ledene sobe.
Ura na zidu tri puta zakašlja.
Daleko je sivi grad, vani pada snijeg.

Oprezno slazi niza stepenice
Držeć u rukama kante nalite mlijekom.
Zatim joj mati još jednu na glavu digne:
Pripazi dobro, da se ne osklizneš.

Škripi snijeg, škripi snijeg pod smrzlim opancima:
Ona se žuri da stigne zarana,
Da što prije započne s prodajom.

Sprva će nuditi mlijeko na uglovima ulicâ,
A kad se razdani sasvim, poći će u dvorišta gradska
Vičući: gospojo, mlijeka! gospojo, evo mlijeka!

KAD ZAŠUŠTI PO VRHOVIMA OD DUDOVA

... i mislim na lišće zóve,
Na ljubičice, koje brah u šumi
Kao dječak s čeznućem na srcu.
Al drukčije šumi klasje danas u mome uhu!
Drukčije lete lastavičja krila nad glavom!
Protutnjiše dani skitački:
Mladićstvo je u tamu zavito.
Oko pasa ne ću vodir nositi, i u njem oštrilicu,
Ne ću spavat na tuđim sjenicima.
Vruća krv se eto stišala: Ja sam bolnik, ja sam samotnik.
Potonula moja nadanja
Kao bijelost snova djetinjih.
Gle! ja čujem vjetar gdje šušti u krošnjama:
S tugom ću leći u grob, na brdu, kod Svetoga Vida.
Sve će obaviti noć, sve će politi dažd,
O, sve će postati trulež. I crvotočina.
Kleknite u dolini, koji se plašite.

JUTRO

/ Mom bratu Đuri /

topoću konji s potkovama u štali
hrapavo ržu
lajanje pseće utihnulo
sunce je zlatnim resama obrubljeno
djeca svijaju grane kljukom lješnjake beru
šareno tele bleči
kokot s nagnutog plota krilima lupa
zarđan lemeš čeka ruke orača
zaludnik na sjeniku ležim
kroz pukotine crepovlja vidi se ljeveno nebo
nad kućom nad usjevima
kuknjava
dvorištem ide bolesni brat i kašlje

SUNCE NAD ORANICAMA

1

U svojoj sobici u kavezu Đačkoga doma
pod svjetiljkom električnom sjedim i zapisujem
kako hodam godinama gradskim ulicama
i razgovaram sa znancima
i svraćam se u gostionice i pijem
i vraćam knjige nepročitane
i lišće pada u jesen svenuto

2

A vršnjaci moji u mom zavičaju
urane u zoru i očešu konje
pa ih pod plug zapregnu
i svak na svoju njivu brižan odlazi
u svanuće zaore gvozden plug
i neumorno stane nizat brazdu pokraj teške brazde
(đerdanski teški niz)

3

A ja (dragi prijatelju) dok ustajem iz kreveta
prije podneva
znam da se u mom zavičaju
muče ljudi kao stoka
i raskošno blista sunce nad oranicama

TUŽALJKE ZA MOJIM JAVOROM

POSLIJE NJENOGA ODLASKA

Nije li Tvoj dragi prijatelj u selu ostao,
U drvenoj kućici,
A Ti otišla u neki grad provincijski?

O, da se vratiš i vrata da odškrineš
Vidjela bi svog prijatelja dragoga
Gdje sjedi uz lampicu petrolejsku
Nagnut nad riječi na papir bačene:
Vijenac bi se njegov, pavši na zemlju,
I rasuo možda; — cvijet zaboravljen.

Šta govorim? — Zar nisam ja
Tvoj dragi prijatelj
U drvenoj kućici
S golubima na krovu?

KADA TIŠINA SPAVA, ZLATO MOJE

Zar si morala, mala željeznice,
Jutros da mi odvezeš moga Javora?
Ko će slušati sa mnom odbijanje crkvenog sata
I ko će sa mnom stajati u mraku ispod jabuke?

Oči sam zaklopio: zrikavac srca ćuti.
Utihnulo škripanje lijesa; nebo na livadi leži.
Na tuđem se groblju sagibam,
Tuđu travu nogama gazim, osamljen.

Ruke moje, zapalite mi ponovo petrolejku:
Gledam njenu praznu postelju.
Koraci bi moji žurno pobjegli od kuće. —

A sada, zlato moje, — tišina oko mene spava.
Zar si morala, crna željeznice,
Jutros da mi odvezeš moga Javora?

PRETEŠKA SLAZI NOĆ

Plavkasto se cvijeće penje uza staru ogradu;
Djeca šapuću na stazi od srebra, u hrpu zbita:
Isus im prijeti grmljavinom što kradu voće susjedu;
Mačke se vješto šuljaju pred vratma tihog dvorišta;
Nad pašnjakom lastavice šume sjajnim krilima;
Tutnjava stoji poplašenih konja i kola na drumu;
Na dnu bunara leže zvijezde žute rasute;
Na ruci mojoj žalosnoj crveni prsten Javorov. —

Klokot slušam, u daljini, voda velikih;
Iz daljina strah me hvata pred vodama blistavim.
Gdje je Javor moj? — Pretamne vode váljaju
Drveće, lišće, prstenje; i mrtve ptice, i lelek:
Vjetar, kurjak ranjeni, silovito će urlati.
Noć, gle! pada mračna noć; preteška slazi noć.

NAPOMENE

I

DRAGUTIN TADIJANOVIĆ, rođen 4 studenoga 1905 u Rastušju kod Slavonskog Broda. Javio se g. 1928 u Književniku pjesmom Golubinja krila, pod pseudonimom Tadeon. No zapravo je g. 1930 počeo stalno da surađuje u književnim časopisima. Nekoliko pjesama štampa krajem 1930 g. u knjizi *Lirika šestorice* (Delorko, Frol, Kovačić, Matijašević, Perović i —, Zagreb, 1931). Potkraj g. 1931 izdaje prvu knjigu *Lirika* (Zagreb, 1931). U proljeće 1933 izlazi njegova druga zbirka pjesama *Sunce nad oranicama* (Zagreb, 1933). Iste je godine, u zajednici s Olinkom Delorkom, uredio knjigu *Hrvatska moderna lirika* (Zagreb, 1933). Preveo s češkoga, g. 1932, poemu Vítězslava Nezvala *Akrobat*. Izbor njegovih pjesama na esperanto preveo Josip Velebit pod nazivom *Kanto al mia koro* (Zagreb, 1936).

U ovoj knjizi imade 80 pjesama od kojih je 35 štampano u ranijim zbirkama autorovim, 35 u različitim publikacijama, a 10 neobjavljenih.

Knjiga uglavnom sadrži 15-godišnji lirski rad autora (1920—1934, uklj.).

II

Uz naslov svake pjesme u ovome alfabetskom popisu naznačeno je: I mjesto i vrijeme kada je koja pjesma napisana, II naziv publikacije u kojoj je pojedina pjesma štampana i event. III prijevod na tuđi jezik.

Kratice za publikacije:

ANHL — Mihovil Kombol, Antologija novije hrvatske lirike, Zagreb, 1934 / *DiLj* — Dani i Ljudi, Zagreb / *HK* — Hrvatsko Kolo, književno-naučni zbornik, Zagreb / *HL* — Hrvatski List, Osijek / *HML* — Tadijanović i Delorko, Hrvatska moderna lirika, Zagreb, 1933 / *HR* — Hrvatska Revija, Zagreb / *K* — Književnik, Zagreb / *KŽ* — Književni Život, Zagreb / *L* — Dragutin Tadijanović, Lirika, Zagreb, 1931 / *LŠ* — Delorko, Frol, Kovačić (Marinko), Matijašević, Perović, Tadijanović, Lirika Šestorice, Zagreb, 1931 / *15D* — 15 dana, Zagreb / *SP* — Savremeni Pogledi, Slav. Brod / *SKG* — Srpski Književni Glasnik, Beograd / *SNO* — Dragutin Tadijanović, Sunce nad oranicama, Zagreb, 1933

Bacam srce pod tuđa stopala; — Zagreb, 1932
HK, XIII, 1932; — SNO
Balada o zaklanim ovcama; — Kolašin (Crna Gora), 1930
K, III, 11, 1930; — LŠ; — L; — SNO; — HML
Na francuski preveo Miodrag Ibrovac (Anthologie de la Poésie Yougoslave des XIXe et XXe siècles, Paris, 1935).
Bez utjehe; — Zagreb, 1926
Cvijet ljiljanov; — Rastušje, 1929
HR, III, 5, 1930; — LŠ; — L
Čeznuća; — Zagreb, 1929
LŠ; — HL, 5 travnja 1931; (Naslov: Žudnje za zavičajem)
Daleko su od mene oranice; — Zagreb, 1933
HR, VI, 4, 1933; — SNO
Dječak u sjeni vrbe; — Rastušje, 1923
HR, VIII, 7, 1935
Djevojka na prozoru; — Zagreb, 1926
HL, 26 svibnja 1935
Druga polovina dana; — Rastušje, 1927
15 D, V, 3—8, 1935
Dugo u noć, u zimsku bijelu noć; — Rastušje, 1931
HR, IV, 12, 1931; — L; — SNO; — HML
Golubinja krila; — Rastušje, 1928
K, I, 8, 1928 (Pseudonim: Tadeon); — LŠ; — L
Gospodin Lamian hrani golubove; — Zagreb, 1933
HR, VI, 4, 1933; — SNO
Htio bih pokidat žice; — Zagreb, 1933
SNO
Jelena veze; — Zagreb, 1926
HK, XVI, 1935
Jesensko pismo; — Rastušje, 1923
HK, XVI, 1935
Jutarnja zvijezda pozlaćen orah; — Rastušje, 1931
HL, 22 stud. 1931; — HR, IV, 12, 1931; — L; — SNO; — KŽ, I, 1, 1933; — HML; — ANHL
Na češki preveo Otto F. Babler (»Našinec«, 186; Olomouc, 1932)
Jutro; — Zagreb, 1932
HR, VI, 1, 1933 (Naslov: Dvorištem ide bolesni brat i kašlje); — SNO
Kada tišina spava, zlato moje; — 1934
HR, VII, 11, 1934

Kad prolaziš iznenada; — Slav. Brod, 1922
L
Kad zašušti po vrhovima od dudova; — Rastušje, 1931
HK, XII, 1931; — L; — SNO
Kako sam volio Mariju; — Zagreb, 1927
HL, 20 prosinca 1931; — Vez, 1932; — 15 D, V, 3—8, 1935
Lelija; — Rastušje, 1926
L; — SNO
Lišće, kukuruzno lišće u polju; — Rastušje, 1931
HL, 5 travnja 1931 (Naslov: Večer u mom zavičaju); — HR, IV, 12, 1931; — L; — SNO
Luđaci; — Zagreb, 1926
HR, VIII, 4 (II izdanje), 1935
Lutanje; — Slav. Brod, 1920
HR, VIII, 4 (II izdanje), 1935
Ljiljani u polju; — Rastušje, 1929
HR, III, 5, 1930; — LŠ; — L
Miris ljiljana; — Rastušje, 1929
HR, III, 5, 1930; — LŠ; — L; — HML
Mislim na brata u lječilištu; — Zagreb, 1933
SNO
Mjesečina; — Rastušje, 1931
HL, 14 veljače 1932; — L
Moja je duša oblak jesenji; — Rastušje, 1923
HR, VIII, 7, 1935
Moja sestra nosi u grad mlijeko; — Zagreb, 1932
HR, V, 11, 1932 (Naslov: Stope moje sestre); — SNO
Moje pjesme; — Zagreb, 1926
Moje ruke; — Rastušje, 1931
L
Nebo; — Slav. Brod, 1923
HL, 3 veljače 1935; — HR, VIII, 4 (II izdanje), 1935
Noć; — Rastušje, 1929
HR, VIII, 4 (II izdanje), 1935
Noćni lokal; — Slav. Brod, 1923
DiLj, I, 3, 1936
Oh, kako je sirotinja bešćutna; — Zagreb, 1933
HR, VI, 4, 1933; — SNO
Ona; — Zagreb, 1926
15 D, V, 3—8, 1935

Osamljen; — Rastušje, 1926
SP, I, 1, 1935; — 15 D, V, 3—8, 1935
Osmjesi Lema Kamena; — Zagreb, 1927
15 D, V, 3—8, 1935
Ostavljen; — Rastušje, 1929
HL, 14 veljače 1932; — 15 D, V, 3—8, 1935
Otvori mi vrata, Grlice; — Slav. Brod, 1923
HR, VIII, 4 (II izdanje), 1935
Pjesma Mariji; — Zagreb, 1933
SKG, Nova serija, knj. XL, 1, 1933; — HML
Pjesma mom srcu; — Rastušje, 1929
K, III, 5, 1930; — SNO (II izdanje)
Na njemački preveo Z. Gorjan (Kroatische Dichtung, Zagreb, 1933)
Pjesma o dunji i ptici; — Slav. Brod, 1923
HR, VIII, 7, 1935
Pjesma samotnika; — Slav. Brod, 1922
HR, VIII, 4 (II izdanje), 1935
Plavi san; — Zagreb, 1926
Plinska svjetiljka; — Slav. Brod, 1923
HR, VIII, 7, 1935
Poslije njenoga odlaska; — 1934
HR, VII, 11, 1934
Povratak; — Zagreb, 1932
HR, VI, 1, 1933; — SNO
Preteška slazi noć; — 1934
HR, VII, 11, 1934
Pred izlogom cvjetarnice; — Zagreb, 1931
K, IV, 3, 1931; — L; — SNO
Radostan idem; — Slav. Brod, 1923
Rano sunce u šumi; — Slav. Brod, 1922
Sam; — Slav. Brod, 1923
LŠ; — L
Sanjam kako idem pored Tebe; — Rastušje, 1923
LŠ; — L
Sjedim među torovima; — Rastušje, 1931
K, IV, 10, 1931; — L; — SNO
Skinuo bih šešir pred Gospodinom; — Rastušje, 1931
HR, IV, 12, 1931; — L; — SNO
Soba u prvi sumrak; — Rastušje, 1931
HK, XIII, 1931; — L; — SNO

Stope u snijegu; — Slav. Brod, 1921
Sunce nad oranicama; — Zagreb, 1933
SNO
Šapat ruža; — Zagreb, 1927
Šume snivaju; — Rastušje, 1929
L; — SNO
Šumski plašt; — Zagreb, 1928
HK, XVI, 1935
Ti i moje srce; — Slav. Brod, 1922
LŠ; — L
Tuga na nebo naslonjena; — Slav. Brod, 1923
HL, 24 prosinca 1934
Ugašena svijetla; — Zagreb, 1928
HK, XVI, 1935
U gostionici pijem vino; — Slav. Brod, 1923
D i Lj, I, 3, 1936
U sjaju mjeseca; — Zagreb, 1927
HK, XVI, 1935 (Naslov: Au claire de lune)
Večer; — Slav. Brod, 1922
HR, VIII, 4 (II izdanje), 1935
Vino i ja; — Rastušje, 1927
HR, VIII, 10, 1935
Visoka žuta žita; — Rastušje, 1923
HK, XVI, 1935
Vjetar u krošnjama; — Zagreb, 1928
Vraćam se kući možda malo napit; — Zagreb, 1932
HR, V, 11, 1932, (Naslov: Moje stope); — SNO
Vrtna zabava; — Slav. Brod, 1923
D i Lj, I, 3, 1936
Zaboravljena svjetiljka na vjetru; — Rastušje, 1929
Zapali svjetiljčicu; — Zagreb, 1927
HK, XVI, 1935
Zemlja me zove; — Rastušje, 1929
HR, III, 12, 1930; — LŠ; — L
Žene pod orahom; — Bileće (Hercegovina), 1929
LŠ; — L; — SNO; — HML
Na češki prevela Anna Urbanová (Slovanská revue, br. 1, Září—Říjen, Prag, 1934)
Život u sobi; — Slav. Brod, 1923

III

Popis prikaza koji su izašli o Lirici i Suncu nad oranicama.

Lirika

Mladost X, 5, januar 1932 (Pjesme o ljiljanima), Ivo Frol; — 15 dana, II, 1, 1/I 1932, b [Branimir Bratanić]; — Hrvatski List, Osijek, 3/I 1932, Marijan Matijašević; — Studentske Novine, II, 21, 11/I 1932, Bratoljub Klaić; — Zapisi, VI, knj. X, 2, 1932, U; — Vihor, II, 2, 1932, jl; — Književnik, V, 2, 1932, Ivo Frol; — Venac, knj. XVII, 6, 1932, Đ. G. [Đuro Gavela]; — Književni Život, I, 1, ožujak 1932, S. J. [D-r Slavko Ježić]; — Život i Rad, V, knj. X, sv. 61, 1932, D-r Mladen A. Horvat; — Mala Revija, I, 1, Čačak, mart 1932, Ante Dean; — Hrvatska Straža, IV, 111, 18/V 1932, Ivo Lendić; — Mladost, X, 10, 1/VI 1932, Vladimir Kovačić; — Ljubljanski Zvon, LII, knj. II, juni 1932, Vinko Košak; — Misao, knj. XL, sv. 1—4, sept.-okt. 1932 (sv. 305—308), D-r Josip Bogner; — Hrvatska Revija, V, 11, 1932, Krešimir Georgijević

Sunce nad oranicama

Novosti, XXVII, 122, 4/V 1933, im [Ivo Mihovilović]; — Obzor, LXXIV, 103, 4/V 1933, Stanislav Šimić; — Jutarnji List, XXII, 7639, 7/V 1933, H. [D-r Ivo Hergešić]; — Jugoslovenska Reč, II, 40—41, 20/V 1933, V. Kunin; — Danica, 1933, O. Draž.; — Varaždinske Novosti, IV, 182, 1/VI 1933, Bogdan Krizman; — Hrvatska Revija, VI, 6, 1933, Stjepan Devčić; — Život i Rad, VI, sv. 92, 1933, Borivoje Stojković; — Književnik, VI, 7, 1933, Novak Simić; — 15 dana, III, 11, 1/VI 1933, A. Mirožić; — Nova Evropa, knj. XXVI, 7, 1933, Ivo Kozarčanin; — 15 dana, III, 14, 1933, Ivo Kozarčanin; — Mladost, XII, 1, 1/IX 1933, [D-r Antun Barac]; — Srpski Književni Glasnik, knj. XL, 2, 16/IX 1933, Nikola Šop; — Novi List, II, 470—471, Sušak 16 i 17/IX 1933, Rudolf Baričević; — Hrvatska Straža, V, 243, 25/X 1933, ile [Ivo Lendić]; — Književni Sever, IX, knj. X, 6, Subotica, 1934, Srećko Čičin Šajin; — Hrvatska Smotra, III, 1, 1935, Vinko Nikolić; — L'Europa orientale, XVI, 1—2, Roma, 1936, E. Damiani

K A Z A L O

PJESME O LJILJANIMA

TEŠKA SJENA GRADA

SUNCE NAD ORANICAMA

TUŽALJKE ZA MOJIM JAVOROM

ŠTAMPANJE OVE KNJIGE
DOVRŠENO
23 IV 1936

ŠTAMPANO HILJADU PRIMJERAKA
OD KOJIH JE STO PEDESET I PET
NUMERIRANO I S POTPISOM AUTORA

GRAFIČKA OPREMA
MILAN SCHULHOF

